

ЗАХТЕВ

ЗА ДАВАЊЕ САГЛАСНОСТИ НА ИЗВЕШТАЈ О ПРЕДЛОГУ ТЕМЕ
ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Шифра за идентификацију дисертације _____

Шифра УДК (бројчано) 811.163.41'367.3(043.3)

811.163.41'37(043.3)

811.163.41'38(043.3)

СТРУЧНОМ ВЕЋУ ЗАУНИВЕРЗИТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ

Молим да у складу са чл. ____ Закона о високом образовању и чл. ____ Статута
Универзитета дате сагласност на извештај комисије о оцени теме докторске дисертације:

Назив дисертације: *Структурно-семантички типови реченица без предиката у савременом српском језику*
Научна област УДК (текст): СРБИСТИКА: САВРЕМЕНИ СРПСКИ ЈЕЗИК– СИНТАКСА И СЕМАНТИКА
Ментор (име и презиме, звање): *др Милош Ковачевић, редовни професор на Филолошком факултету у Београду и ФИЛУМ-у у Крагујевцу, уже научне области: Савремени српски језик и Теоријске лингвистичке дисциплине*
(Навести пет потпуних референци за радове ментора из уже научне или уметничке области из које је тема дисертације
1. Милош Ковачевић, *Раскази Братича с басеном аллегорией в качестве доминанты, Књижевна историја* год. XLIX, бр. 162, Београд, 2017, 9-25. УДК 821.163.41.09-32 Братић Р. ISSN 0350-6428 **M24**
2. Милош Ковачевић, *Реитерација хомолексичких и хомоформиних јединица у предикатској позицији, Српски језик*, XX, Београд, 2015, 33-59. ISSN 0354-9259, 811.163.41'367.332.7. **M24**
2. Милош Ковачевић, *Синтаксичко-семантички услови употребе везника КАД у погодбеном значењу, Српски језик*, XIX, Београд, 2014, 105-116. ISSN 0354-9259, UDK: 811.163.41'367. **M24**
3. Милош Ковачевић, *Предикатски апозитив без непосредне везе с предикатом, Зборник Матице српске за славистику*, бр. 83, Нови Сад, 2013, 243-256. ISSN 0352-5007, UDK: 811.163.41'367.332.7. **M51**
4. Милош Ковачевић, *Употреба футура II у простој реченици, Српски језик*, XIV/1-2, Београд, 2009, 65-76. ISSN 0354-9259, UDK: 811.163.41'366.584.3. **M24**
5. Милош Ковачевић, *Синонимност падежних опозитних конструкција у српском језику, Српски језик*, XXIII, Београд, 2018, 149-168. ISSN 0354-9259; UDK 811.163.41'367.4 <https://doi.org/10.18485/sj.2018.23.1.6>. **M24**
6. Милош Ковачевић, *Сложена реченица с временском зависном клаузом у значењу постериорности, Српски језик*, XV, Београд, 2010, 77-103. ISSN 0354-9259, UDK: 811.163.41. **M24**
7. Милош Ковачевић, *Реченице с реалноусловним везницима у савременом српском*

језику, *Радови Филозофског факултета*, бр. 15, књ. 1: Филолошке науке, Пале, 2013, 9-32. ISSN 1512-5858, UDK: 811.163.41'367.3'367.634. **M51**

8. Милош Ковачевић, О граматичко-стилистичком терминосистему туђег говора, *Српски језик*, XVII, Београд, 2012, 13-38. ISSN 0354-9259, UDK: 811.163.41'367. **M24**

Кратко образложење теме (до 100 речи)

Дисертација мср Јулијане Деспотовић *Структурно-семантички типови реченица без предиката у савременом српском језику* бавиће се испитивањем структурно-семантичких типова непредикатских реченица у савременом српском језику. Непредикативне језичке јединице у функције реченичног саопштења, тј. јединице које имају комуникативну али не и граматичку вриједност реченице у дисертацији ће бити описане са структурног-семантичког аспекта, уз указивање на њихове структурне и семантичке карактеристике, међусобне сличности и разлике, а потом и са стилистичког аспекта, будући да се јављају као јединице изразите експресивне вредности; као и са функционалности стилистичког аспекта, будући да се анализирају у различитим функционалним стилистичким типовима, с тим да ће бити важна компонента анализе и њихова прагматичка вредност. Анализа ће, дакле, бити четвороаспектна: структурна, семантичка, функционалностилска и прагматичка, што, друкчије речено, значи да ће бити потпуна, јер ће укључивати све компатибилне релевантне научне критеријуме према којима се дати типови језичких јединица могу истраживати.

Предложено истраживање нуди релевантан савремени теоријски модел у оквиру ког се анализирају непредикатске комуникативне реченице, а који се заснива на међуодносно синтаксе, семантике, прагматики и функционлане стилистике, показујући у којим се аспектима прожимају а у којим диференцирају истраживања граматичких и комуникативних реченичних структура.

ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

Презиме и име кандидата: *Деспотовић (Стевановић) Јулијана*

Назив завршеног факултета: *Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу*

Одсек, група, смер: *Катедра за српски језик и књижевност*

Година дипломирања: *2012. године*

Назив докторског студијског програма: *Докторске студије из језика и књижевности:*

Модул језик, ФИЛУМ, Крагујевац

Научно подручје: *Наука о језику*

Година одбране: _____

Факултет и место: *Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу*

Број публикованих радова: (навести референце за три најважнија рада кандидата из уже научне области из које је тема дисертације):

1. Јулијана Стевановић, Глаголски прилози у уџбеницима за српски као страни језик, *Липар: Часопис за књижевност, језик, уметност и културу*, бр. 65, Универзитет у Крагујевцу, Крагујевац, 2018, стр. 123-132, УДК 811.163.41'367.625.43, ISSN 1450-8338. **M52**

2. Јулијана С. Стевановић, Тамара Н. Лутовац, О типовима говора у путописном роману Африка Растка Петровића, умеђународном тематском зборнику *Српски језик, књижевност, уметност* на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу (3. XI 2018) [ур. проф. др Драган Бошковић, проф. др Милош Ковачевић, проф. др Никола Бубања], Крагујевац: Филолошко-уметнички факултет, 2018, стр. 313–323. УДК: 811.163.41'367 821.163.41-31.08 Petrović R ISBN 978-86-80796-29-1. **M14**

3. Јулијана Стевановић, Имплицитна каузална веза у публицистичком стилу у: *Савремена проучавања језика и књижевности: Зборник радова са VII Научног скупа младих филолога Србије*, ФИЛУМ, Крагујевац, 2016, стр. 271–276, УДК 811.163.41'38:070070 811.163.41'367.335, ISBN 978-86-85991-88-2. **M45**

4. Јулијана Стевановић, Текстуални конектор ЈЕР у прози Иве Андрића у: *Савремена проучавања језика и књижевности: Зборник радова са VIII Научног скупа младих филолога Србије*, ФИЛУМ, Крагујевац, 2017, стр. 85–92, УДК 811.163.41'37'42 Andrić I, ISBN 978-86-80796-05-5. **M45**

Назив и седиште организације у којој је кандидат запослен: Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу

Радно место: истраживач-приправник

**ПОТВРЂУЈЕМО ДА КАНДИДАТ ИСПУЊАВА УСЛОВЕ УТВРЂЕНЕ ЧЛ. _____
ЗАКОНА О ВИСОКОМ ОБРАЗОВАЊУ И ЧЛ. _____ СТАТУТА УНИВЕРЗИТЕТА
У КРАГУЈЕВЦУ**

У прилогу вам достављамо: - Извештај Комисије о оцени теме;

- Одлуку научно-наставног већа факултета о одобравању теме за израду докторске дисертације.

Крагујевац, 10. 04. 2019. гођ.
(место и датум)

ДЕКАН ФИЛУМ-а

Handwritten signature of Mr. Zoran Komadina

Мр Зоран Комадина, редовни професор

ПРИМЉЕНО: 10.04.2019.			
Орг.јед.	Б р о ј	Прилог	Вредности
01	1034		

**НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ ОДСЕКА ЗА ФИЛОЛОГИЈУ ФИЛОЛОШКО-
УМЕТНИЧКОГ ФАКУЛТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ**

Веће за друштвено-хуманистичке науке Универзитета у Крагујевцу, на предлог Одсека за филологију Филолошко-уметничког факултета у Крагујевцу (Одлука бр. 01-643 од 1. 3. 2019.) донело је на седници одржаној 14. марта 2018. Одлуку (бр. IV-02-184/13) о формирању Комисије за оцену научне заснованости теме *Структурно-семантички типови реченица без предиката у савременом српском језику* и испуњености услова кандидата Јулијане Деспотовић, у следећем саставу:

1. Др Милош Ковачевић, редовни професор, Филолошки факултет Универзитета у Београду и Филолошко-уметнички факултет Универзитета у Крагујевцу, ужа научна област *Савремени српски језик* и *Теоријске лингвистичке дисциплине*, председник Комисије
2. Др Јелена Јовановић Симић, редовни професор, Филолошки факултет, Универзитет у Београду, ужа научна област *Савремени српски језик*, члан Комисије
3. Др Јелена Петковић, доцент, Филолошко-уметнички факултет, Универзитет у Крагујевцу, ужа научна област *Савремени српски језик*, члан Комисије

Захваљујући на указаном поверењу, Наставно-научном већу Одсека за филологију Филолошко-уметничког факултета у Крагујевцу и Већу за друштвено-хуманистичке науке Универзитета у Крагујевцу подносимо следећи

ИЗВЕШТАЈ

1. Научни приступ проблему предложеног нацрта докторске дисертације и процена научног доприноса крајњег исхода рада

1.1. Научни приступ проблему

Дисертација *Структурно-семантички типови реченица без предиката у савременом српском језику* бавиће се испитивањем структурно-семантичких типова непредикатских реченица у савременом српском језику. Непредикативне језичке јединице у функције реченичног саопштења, тј. јединице које имају комуникативну али не и граматичку вредност реченице, у дисертацији ће бити описане са структурног-семантичког аспекта, уз указивање на њихове структурне и семантичке карактеристике, међусобне сличности и

разлике, а потом и са стилистичког аспекта, будући да се јављају као јединице изразите експресивне вредности; као и са функционалности стилистичког аспекта, будући да се анализирају у различитим функционалним стиловима, с тим да ће нужна компонента анализе бити и њихова прагматичка вредност. Анализа ће, дакле, бити четвороаспектна: структурна, семантичка, функционалностилска и прагматичка, што, друкчије речено, значи да ће бити потпуна, јер ће укључивати све компатибилне релевантне научне критеријуме према којима се дати типови језичких јединица могу истраживати.

Предложено истраживање нуди релевантан савремени теоријски модел у оквиру ког се анализирају непредикатске комуникативне реченице, а који се заснива на међуодносно синтаксе, семантике, прагматики и функционлане стилистике, показујући у којим се аспектима прожимају а у којим диференцирају истраживања граматичких и комуникативних реченичних структура.

1.2. Веза са досадашњим истраживањима

Статус реченица без предиката у литератури је увек представљао спорно место, будући да захтева и дефинисање односа исказа и реченице. Александар Белић, дефинишући реченицу као „најпростију и најмању говорну целину у којој се слободном и увек друкчијом везом појмова нешто ново о њима износи” (Белић 1998: 119), и пример типа *Ватра!* сматра потпуном реченицом, будући да „том се речју, у афекту, са узбуђењем упућује на временску везу постојања у садашњости онога што тај појам значи” (Белић 1998: 120). Тако је и у примерима *Ноћ. Тишина.* који, према Белићевом мишљењу, обележавају *Ноћ влада. Тишина је.* (Белић 1998: 488). Међутим, примерима типа *Да! Не!* и сл. Белић одриче статус реченице, сматрајући да су те речи условљене оним што је већ речено, те немају своје самосталности.

У *Граматици хрватског или српског књижевног језика* Томе Маретића (Маретић 1963), у вези са наведеним реченицама прави се разлика између *елиптичних* и *крњих* реченица.

Михаило Стевановић у *Савременом српскохрватском језику 2* (Стевановић 1974) у одељку *Реченице с неизреченим главним деловима* најпре говори о реченицама без субјекта, безличним реченицама и на крају о непотпуним реченицама, које дели на *формално непотпуне* и *апсолутно непотпуне реченице или исказе* (Стевановић 1974: 104).

Миодраг Лалевић у *Синтакси српскохрватског књижевног језика* (Лалевић 1962) говори о општим карактеристикама прости реченице, као њен најобичнији облик издвја двочлану просту реченицу, али истиче да се у посебним случајевима реченица изражава и само једним чланом, подразумевајући да су у том једном члану синтетисана оба члана.

Овакво је стање у већини традиционалних граматика српског, односно српскохрватског језика. У својим *Језикословним огледима* Радослав Катичић (Катичић 1971) истиче да „спор између заступника традиционалног мишљења који тврде да свака реченица мора имати и субјекат и предикат и модерниста који то поричу, постаје беспредметан, будући да се њихове тврдње никако не односе на исти тип субјекта или предиката” (Катичић 1971: 86). Катичић, наиме, говори о разлици између граматичких и *обавјесних* субјеката односно предиката.

У граматикама новијег датума даје се нешто друкчији поглед на овај тип синтаксичких јединица. Тако у *Синтакси савременог српског језика* (Пипер и др. 2005) од различитих аутора долазе и различита тумачења. Говорећи о синтаксичким функцијама

именског израза, Предраг Пипер истиче да „именски израз може бити израз читаве предикатско-аргументске структуре, тј. реченични израз може бити сведен на именски израз, штавише само на један (главни) елемент групе док се остали подразумевају” (Пипер и др. 2005: 37), али као непредикатске издваја и следеће реченичне моделе: 1) реченице с презентатима *ево, ето, ено*; 2) ономатопејске узвичне предикате, 3) реченице са крњим аналитичким предикатом, 4) друге реченице без глагола у предикату, у оквиру које издваја неколико (под)типова. (Пипер и др. 2005: 308 – 311).

Говорећи у истој књизи о синтакси и семантици падежа, Ивана Антонић истиче у оквиру предикатског номинатива модел *Nnom* – „номинатив у функцији реченичног еквивалента (оказионалне варијанте реченице) као репрезентант семантичког језгра копулативног предиката пуне реченичне структуре”: *Штета! Срамота!* (Пипер и др. 2005: 126), док код генитива истиче модел са презентативима/екскламативима, наглашавајући и овде да се ради о оказионалним варијантама реченице (Пипер и др. 2005: 130).

Односа реченице и исказа дотакла се у истој књизи и Владислава Ружић, истичући да је исказ шири појам од појма просте реченице, будући да укључује и различите беспредикатске структуре, као и остале оказионалне варијанте реченице (Пипер и др. 2005: 479), док се касније, говорећи о парцелацији реченице, није освртала на тај однос, односно, на питање статуса парцелисаних делова реченице (Пипер и др. 2005: 564–568).

У *Основама Синтаксе српскога језика* Радоја Симића, у оквиру теорије исказних форми даје се досад најисцрпнија слика овог типа комуникативних јединица. Дефинишући исказ као основну „прагмему, актуализацијску форму речи са реферативном функцијом” (Симић 2000: 90) Симић наводи, као најједноставније исказне форме без обележја предикативности, следеће врсте исказа: експирацију и имитацију, затим експресију и екскламацију, асерацију и негацију, интерогацију, подстицај и уступак. Овакве прагмеме, што се види и на основу примера који су наведени (Симић 2000: 92–97), углавном потпадају под категорију узвика или речци, те се стога при њиховој анализи мора запоставити структура, а у први план истаћи употребна вредност, чиме се прелази на чисто употребни, прагматички ниво језика. Номинацијске исказе употребљене самостално Симић најпре дели на слободне номинације и контекстне номинације. У прве Симић убраја аотације, етикете, ознаке, натписе, наслове, заглавља и сличне јединице; док код контекстних ноема разликује аутономне контекстне и везане контекстне. У аутономне контекстне убраја модусе денотације, модусе локуције и модусе експонације, а сваки од ових модуса има своје врсте номинација: денотација може бити проста, валуативна и квантификативна; локуција декларативна, интерогативна и вокативна; а експонација инструктивна, директивна или екскламативна. За контекстне везане ноеме истиче граматичку уклопљеност у контекст, што доприноси њиховој актуализацији. *Везаним контекстним ноемама* Симић заправо назива Маретићеве *крње реченице*, односно, Стевановићеве *формално непотпуне реченице*. Симић затим истиче и могућност заменичких и бројевних речи да се употребе слично као номинацијске, издвајајући идентификацију и квантификацију као посебне врсте исказа, а као посебну врсту издваја и деиктичку идентификацију, равну највишим језичким функцијама које се остварују у реченици, наводећи примере: *Ено гробља, Ево нашега младожење!* Као последњи тип номинације Симић наводи констатацију односно констативну ноему, код које издваја неколико врста: елипсу, гноме, наспрамне номинације и дефиниције (Симић 2000: 103–120).

Како се из прегледа досадашњих истраживања види, докторанткињи ће и на теоријском и класификационом плану најбитније упориште бити анализа који је дао Р. Симић. Симићеве анализе, међутим, нису засноване на разнофункционалном корпусу, немају аспект функционалностилске репартиције, у њима није прављена хијерархизација четирију критеријума анализе, тако да ће оне могу бити само добро полазиште за дисертационо истраживање Јулијане Деспотовић. Преглед досадашњих проучавања овог типа синтаксичких јединица показује да је проблем истраживања ове докторске дисертације научно оправдан, да је вредан научне пажње, да је предложен одговарајући приступ проблему, као и да докторска дисертација може донети нове резултате и теоријске закључке.

2. У којој мери образложење предмета, метода и циља уверљиво упућује да је предложена тема од значаја за развој науке

2.1. Предмет и циљ истраживања

Предмет дисертације Јулијане Деспотовић *Структурно-семантички типови реченица без предиката у савременом српском језику* биће испитивање структурно-семантичких типова непредикатских реченица и њихових функционистилских и прагматичких карактеристика.

У директној вези с предметом истраживања јесу и циљеви истраживања, а четири су основна:

1. дати детаљан опис структурно-семантичких типова реченица без предиката у савременом српском језику; ;
2. издвојити и описати стилску вредност ових реченица, као и њихову репартицију у различитим врстама текстова: наративним и дескриптивним;
3. описати функционалностилске дистрибуције ових синтаксичких јединица на корпусу из трију функционалних стилова (књижевно-уметничког, разговорног и публицистичког), што треба да осветли статус употребе ових јединица, као и њихову функционалностилску, а потом и жанровску условљеност;
4. указати на прагматичку вредност ових јединица и условљеност њихове употребе у одређеним говорним чиницима.

2.2. Метода истраживања

Полазни теоријски оквир у дисертацији Јулијане Деспотовић биће теорија исказних форми, примењена у *Основама синтаксе српског језика* Р. Симића и *Српској синтакси* (Јовановић Симић). С обзиром на циљеве истраживања, наведена теорија биће надопуњавана и комбинована с теоријом функционалних стилова, и теорија говорних чиницима.

Основна метода анализе биће *структурно-семантичка*, која ће бити у подлози класификације и описа свих структурно-семантичких типова реченица без предиката.

Структурно-семантичка биће комбинована са функционаностилистичком и прагмасемантичком методом, и то с искључењем методског еклектизма тиме што ће се вршити јасна хијарарахизација датих метода у истраживању.

Све наведене методе биће корпусно засноване. А корпус на коме ће се вршити истраживање биће из три функционална стила, у којима се може очекивати употреба неглаголских комуникативних реченица, а то су: *књижевноуметнички* (који ће бити заступљен са петнаест прозних дјела која рапрезентују романе, приповијетке и драме), *разговорни* (репрезентовани дијалогским микродискурсима у драмским и прозним делима) и *публицистички* (репрезентован великим бројем српских дневних и недељних новина, као и *Електронским корпусом савременог српског језика* Математичког факултета Универзитета у Београду). У корпус нису ушли ни научни ни административни функционални стил, будући се у њима овакве јединице ретко срећу, односно да се оне јединице без предиката какве се у овим функционалним стиливима могу наћи не могу подвести под комуникативне реченице.

2.3. Хипотезе истраживања

Будући да дисертационо истраживање Јулијане Деспотовић подразумева четвороаспекатски приступ, управо интерференција тих четирију аспеката истраживања предодређује и садржај хипотеза ове дисертације. Докторанткиња ће своје дисертационо истраживање темељити на потврди или негацији следећих четирију хипотеза:

1. Будући да је предикативност обележје исказа које доприноси његовој актуелизацији, у реченицама без предиката носилац актуелизације биће неки други реченични члан.
2. У одређеним типовима реченица без предиката изостаје само формални, граматички предикат, али је у њима присутан тзв. "*обавијесни*" предикат.
3. Тип текста у коме се јављају условљава природу непредикатских реченица:
 - а) у дескриптивним текстовима биће више супстантивних исказа, и то најчешће у морфолошкој форми номинатива; док ће у наративним текстовима бити више контекстно везаних номинација, које се и смисаоно и облички ослањају на контекст;
 - б) у унутрашњем монологу најчешће ће се јављати инфинитивне реченице;
4. Реченице без предиката имају много већу стилску вредност у односу на њихове потенцијалне предикатске еквиваленте.

2.4. Оквирни садржај докторске дисертације

Јулијана Деспотовић у образложењу докторске дисертације *Структурно-семантички типови реченица без предиката у савременом српском језику* предложила је следећи оквирни садржај своје докторске дисертације. Тај оквирни садржај показује да ће овај тип синтаксичких јединица бити свестрано, интердисциплинарно осветљен, и са теоријске и са емпиријске стране.

1. Увод (однос исказа и реченице, досадашња проучавања реченица без предиката...)

2. Реченице без предиката настале као резултат парцелације – контекстне везане ноеме
3. Реченице без предиката које нису резултат парцелације
 - 3.1. Контекстна денотација
 - 3.2. Констатација
 - 3.2.1. Елипса
 - 3.2.2. Гноме и сличне изреке
 - 3.2.3. Наспрамне номинације
 - 3.2.4. Дефиниције
4. Реченице са презентативма – деиктичка идентификација
5. Егзистенцијалне реченице са логичким субјектом
6. Инфинитивне реченице
7. Стилистика реченица без предиката
 - 7.1. Функционалностилска дистрибуција реченица без предиката
8. Прагматика реченица без предиката
9. Закључак
10. Резиме
11. Списак извора
12. Списак литературе

3. Да ли образложење теме за израду докторске дисертације омогућава закључак да је у питању оригинална идеја или оригиналан начин анализирања проблема

На основу образложења теме за израду докторске дисертације, поднетог од стране кандидаткиње Јулијане Деспотовић, Комисија закључује да је тема докторске дисертације *Структурно-семантички типови реченица без предиката у савременом српском језику* заснована на оригиналној идеји. Предлог да се комуникативне непредикатске реченице (искази) анализирају из четирију интерферирајућих и комплемантарних аспеката (структурног, семантичког, прагматичког и функционалностилског) до сада није остварен ни у граматичкој ни у научној синтаксичкој литератури како у србистици, тако ни у сербокроатистици.

Тако ће научни допринос докторске дисертације Јулијане Деспотовић *Структурно-семантички типови реченица без предиката у савременом српском језику* бити велики на теорисјком плану, посебно у погледу структурног и семантичког моделовања непредикативних комуникативних јединица и њихове диференцијације како према предикативним реченицама, тако и према непредикативним јединицама без статуса комуникативних реченица. Ништа мањи допринос дисертације неће бити ни на емпиријском плану, јер ће први пут у србистичкој и/или сербокроатистичкој литератури бити представљена функционалностилска репартиција типова непредикатских комуникативних реченица.

4. Усклађеност дефиниције предмета истраживања, основних појмова, предложене хипотезе, извора података, метода анализе са критеријумима науке уз поштовање научних принципа у изради коначне верзије докторске дисертације

Дефинисање предмета истраживања, основних појмова, хипотеза, корпуса и метода анализе усклађено је са критеријумима науке уз поштовање научних принципа у изради коначне верзије докторске дисертације.

Кандидаткиња се ослања на адекватну и актуелну научну литературу и користи савремену научну терминологију и метајезик теоријског модела као о структурне тако и семантичке синтаксе, али и функционалне стилистике и прагматике.

На основу образложења теме за израду докторске дисертације, поднетог од стране кандидата, Комисија закључује да ће докторска дисертација обухватити све елементе савременог научно-истраживачког рада, уз имплементацију постојећих и постизање нових резултата.

5. Преглед научно-истраживачког рада кандидата

5.1. Биографија кандидата

Јулијана Деспотовић (рођена Стевановић) рођена је 29. 1. 1989. у Јагодини, где је завршила основну школу и гимназију. Филолошко-уметнички факултет Универзитета у Крагујевцу уписала је 2008. године, а на њему је дипломирала је 2012. године са просечном оценом 9.68. Након тога, уписала је Мастер академске студије и завршила их са просечном оценом 9.86. Мастер рад под називом *Каузална категорија у координацији субординације у публицистичком стилу* одбранила је 2014. године. На истом факултету 2015. године уписала је Докторске студије *Српски језик и књижевност*, модул *Језик* и положила је све испите са просечном оценом 9.95. Области научног интересовања: савремени српски језик, синтакса и семантика српског језика, лингвистика текста, прагматика, корпусна лингвистика, српски као страни језик.

У Центру за српски као страни језик на Филолошко-уметничком факултету изводила је наставу Српског као страног језика у зимском семестру 2016/2017. године, а у летњем семестру исте школске године изводила је вежбе из предмета Морфологија и творба речи и Језичка култура као докторанд под менторством. Из истих предмета изводила је наставу и у летњем семестру наредне године, а јуна 2018. изабрана је у звање истраживач-приправник, те је ангажована у Центру за проучавање језика и књижевности на Филолошко-уметничком факултету Универзитета у Крагујевцу у оквиру пројекта 178014 *Динамика структура савременог српског језика*, који финансира Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије.

1.2. Научне и стручне активности повезане са темом докторске дисертације

Кандидат Јулијана Деспотовић, дипломирани мастер српског језика и књижевности, током досадашњег студирања положила је све испите предвиђене планом и програмом за овај ниво студија са просечном оценом 9,95 и испунила све обавезе према НИР-у (учествовала је на скуповима и конференцијама, објавила научне радове у зборницима и

научним часописима) те показала интересовање за научно-истраживачки рад, чиме је потврдила своју подобност као кандидат за израду докторске дисертације.

Јулијана Деспотовић је до сада своје научно-истраживачке резултате презентовала на следећим научним скуповима и конференцијама:

- 1) VII научни скуп младих филолога *Савремена проучавања језика и књижевности* (28.3.2015), Филолошко-уметнички факултет Универзитета у Крагујевцу, реферат: *Имплицитна каузална веза у публицистичком стилу.*
- 2) VIII научни скуп младих филолога *Савремена проучавања језика и књижевности* (2.4.2016), Филолошко-уметнички факултет Универзитета у Крагујевцу, реферат: *Текстуални и реченични конектор ЈЕР у прози Иве Андрића.*
- 3) IX научни скуп младих филолога *Савремена проучавања језика и књижевности* (8.4.2017), Филолошко-уметнички факултет Универзитета у Крагујевцу, реферат: *Исказне форме без обележја предикативности у роману „Година пролази кроз авлију” М. Данојлића.*
- 4) X научни скуп младих филолога *Савремена проучавања језика и књижевности* (31.3.2018), Филолошко-уметнички факултет Универзитета у Крагујевцу, реферат: *Досадашња проучавања непредикатских реченица у науци о српском језику.*
- 5) VIII конференција младих слависта у Будимпешти (8th Congerence for Young Slavists in Budapest), Institute of Slavonic and Baltic philology, (10.5.2018), реферат: *Исказне форме без обележја предикативности у српској штампи 19. века.*
- 6) XIII међународни скуп *Српски језик, књижевност, уметност* (26-27. октобар 2018), Филолошко-уметнички факултет Универзитета у Крагујевцу, реферат: *Однос парцелације и сунстантивног исказа у српском језику од Вука до данас.*

5.3. Објављени радови

- 1) Јулијана Стевановић, Глаголски прилози у уџбеницима за српски као страни језик, *Липар: Часопис за књижевност, језик, уметност и културу*, бр. 65, Универзитет у Крагујевцу, Крагујевац, 2018, стр. 123–132, УДК 811.163.41'367.625.43, ISSN 1450-8338. **M52**
- 2) Јулијана С. Стевановић, Тамара Н. Лутовац, О типовима говора у путописном роману Африка Растка Петровића, у међународном тематском зборнику *Српски језик, књижевност, уметност* на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу (3. XI 2018) [ур. проф. др Драган Бошковић, проф. др Милош Ковачевић, проф. др Никола Бубања], Крагујевац: Филолошко-уметнички факултет, 2018, стр. 313–323. УДК: 811.163.41'367 821.163.41-31.08 Petrović R ISBN 978-86-80796-29-1. **M14**
- 3) Јулијана Стевановић, Имплицитна каузална веза у публицистичком стилу у: *Савремена проучавања језика и књижевности: Зборник радова са VII Научног скупа младих филолога Србије*, ФИЛУМ, Крагујевац, 2016, стр. 271–276, УДК 811.163.41'38:070070 811.163.41'367.335, ISBN 978-86-85991-88-2. **M45**
- 4) Јулијана Стевановић, Текстуални конектор ЈЕР у прози Иве Андрића у: *Савремена проучавања језика и књижевности: Зборник радова са VIII Научног*

скупа младих филолога Србије, ФИЛУМ, Крагујевац, 2017, стр. 85–92, УДК 811.163.41'37'42 Andrić I, ISBN 978-86-80796-05-5. M45

Осим тога, Јулијана Деспотовић је објавила и два приказа, и то:

- 1) Јулијана Стевановић, Нови прилози српској синтакси, *Липар: Часопис за књижевност, језик, уметност и културу*, бр. 60, Универзитет у Крагујевцу, Крагујевац, 2016, стр. 303–312, УДК 821.163.41.09 Ковачевић М, ISSN 1450-8338.
- 1) Јулијана Стевановић, Приказ Зборника радова са Седмог научног скупа младих филолога Србије, *Липар: Часопис за књижевност, језик, уметност и културу*, бр. 60, Универзитет у Крагујевцу, Крагујевац, 2016, стр. 319–327, 811.163.41'1(082)(049.32), ISSN 1450-8338.

Готово сви објављени радови мр Јулијане Деспотовић у вези су са темом пријављене докторске дисертације, и сви су објављени у рецензираним часописима и зборницима радова са научних скупова, међу којима има и међународних.

6. Научна област дисертације

Дисертација Јулијане Деспотовић *Структурно-семантички типови реченица без предиката у савременом српском језику* припада научној области србистике, односно ужој научној области: *Синтакса и семантика савременог српског језика*.

7. Податак о ментору

Ментор при изради дисертације Јулијане Деспотовић биће др Милош Ковачевић, редовни професор за Савремени српски језик и Теоријске лингвистичке дисциплине на Филолошком факултету у Београду и Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу. Он је руководио докторских студија из језика на ФИЛУМ-у, и предавач на неколика предмета, између којих и на синтакси и стилистици. До сада је објавио 30 књига и више од четиристо научних радова. Из синтаксе, семантике и стилистике српског језика, а то је област којој припада предложена тема дисертације Јулијане Деспотовић, проф. др Милош Ковачевић написао је петнаест књига и више од стотину и педесет научних радова. Овде наводимо само двадесетак библиографских јединица проф. др Милоша Ковачевића, које припадају широј тематици коју захвата дисертација Јулијане Деспотовић.

7.1. Објављени научни радови и монографије:

1. Милош Ковачевић, Рассказы Братича с басенной аллегорией в качестве доминанты, *Књижевна историја* год. XLIX, бр. 162, Београд, 2017, 9-25. УДК 821.163.41.09-32 Братић Р. ISSN 0350-6428 M24

2. Милош Ковачевић, Стилистика атрибута у поезији Милосава Тешића, *Српски језик*, XXI – Београд, 2016, 25-53. ISSN 0354-9259; UDK 811.163.41' 38; 821.163.41.08.1 Тешић М. M24

3. Милош Ковачевић, Реитерација хомолексичких и хомоформиних јединица у предикатској позицији, *Српски језик*, XX, Београд, 2015, 33-59. ISSN 0354-9259, 811.163.41'367.332.7. M24

4. Милош Ковачевић, Синтаксичко-семантички услови употребе везника КАД у погодбеном значењу, *Српски језик*, XIX, Београд, 2014, 105-116. ISSN 0354-9259, UDK: 811.163.41'367. **M24**
5. Милош Ковачевић, Предикатски апозитив без непосредне везе с предикатом, *Зборник Матице српске за славистику*, бр. 83, Нови Сад, 2013, 243-256. ISSN 0352-5007, UDK: 811.163.41'367.332.7. **M51**
6. Милош Ковачевић, Употреба футура II у простој реченици, *Српски језик*, XIV/1-2, Београд, 2009, 65-76. ISSN 0354-9259, UDK: 811.163.41'366.584.3. **M24**
7. Милош Ковачевић, Синонимност падежних опозитних конструкција у српском језику, *Српски језик*, XXIII, Београд, 2018, 149-168. ISSN 0354-9259; UDK 811.163.41'367.4 <https://doi.org/10.18485/sj.2018.23.1.6>. **M24**
8. Милош Ковачевић, Сложена реченица с временском зависном клаузом у значењу постериорности, *Српски језик*, XV, Београд, 2010, 77-103. ISSN 0354-9259, UDK: 811.163.41. **M24**
9. Милош Ковачевић, Реченице с реалноусловним везницима у савременом српском језику, *Радови Филозофског факултета*, бр. 15, књ. 1: Филолошке науке, Пале, 2013, 9-32. ISSN 1512-5858, UDK: 811.163.41'367.3'367.634. **M51**
10. Милош Ковачевић, О граматичко-стилистичком терминосистему туђег говора, *Српски језик*, XVII, Београд, 2012, 13-38. ISSN 0354-9259, UDK: 811.163.41'367. **M24**
11. Милош Ковачевић, Контранегација у клаузама финалних реченица, *Радови Филозофског факултета* Пале, Филолошке науке, бр. 14, књига 1, Пале, 2012, 147-156. ISSN 1512-5858, UDK: 811.163.41'335.2. **M51**
12. Милош Ковачевић, Анализа Шантићеве пјесме «Вече на шкољу» - показатељ развојних путева лингвистике код Срба, *Српски језик* XVI, Београд, 2011, 341-363. ISSN 0354-9259, UDK: 811.163.41'38. **M24**
13. Милош Ковачевић, *Српски језик под лупом науке*, Београд: Завод за уџбенике, 2017. 247 стр. ISBN 978-86-17-19653-8 **M42**
14. Милош Ковачевић, *Стил и језик српских писаца*, Београд: Завод за уџбенике, 2015, 303 стр. ISBN 987-86-17-19061-1 **M42**
15. Милош Ковачевић, *О реченици и њеним члановима*, Београд: Јасен, 2015, 229 стр. ISBN 978-86-6293-032-3 **M42**
16. Милош Ковачевић, *Стилистика и граматика стилских фигура*, IV битно допуњено издање, Београд: Јасен, 2015, 380 стр. ISBN 978-86-6293-040-8 **M42**
17. Милош Ковачевић, *Лингвистика као србистика/* Монографије и монографске студије, књ. 1/ Пале: Универзитет у Источном Сарајеву, Филозофски факултет – 2013, 302 стр. ISBN 978-99938-47-48-9 **M42**
18. Милош Ковачевић, *Српски писци у озрачју стилистике/* Београд: Филип Вишњић, Гацко: СКПД Просвјета – 2013, 364 стр. ISBN 978-86-6309-016-3 **M42**

Из наведеног редукованог списка објављених радова следи да проф. др Милош Ковачевић испуњава критеријуме према Правилнику о измени стандарда за акредитацију докторских студија Националног савета за високо образовање Републике Србије у погледу компетентности наставника и ментора на докторским студијама.

ЗАКЉУЧАК И ПРЕДЛОГ КОМИСИЈЕ

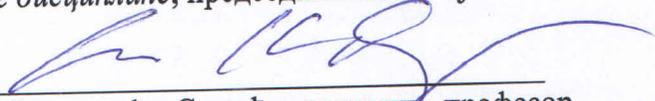
Комисија закључује да тема докторске дисертације *Структурно-семантички типови реченица без предиката у савременом српском језику* испуњава услове научне заснованости, као и да кандидат **Јулијана Деспотовић, мастер професор српског језика и књижевности**, испуњава све услове за израду докторске дисертације.

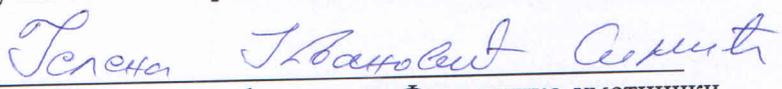
Комисија предлаже Наставно-научном већу Одсека за филологију Филолошко-уметничког факултета Универзитета у Крагујевцу и Већу за друштвено-хуманистичке науке Универзитета у Крагујевцу да прихвати предложену тему докторске дисертације *Структурно-семантички типови реченица без предиката у савременом српском језику* и да одобри њену израду кандидату **Јулијани Деспотовић, мастер професору српског језика и књижевности**, а да јој за ментора одреди проф. др Милоша Ковачевића.

Крагујевац, 2. 4. 2019. год.

Чланови Комисије

Др Милош Ковачевић, редовни професор, Филолошки факултет Универзитета у Београду и Филолошко-уметнички факултет Универзитета у Крагујевцу, ужа научна област *Савремени српски језик и Теоријске лингвистичке дисциплине*, председник Комисије

Др Јелена Јовановић Симић, редовни професор, Филолошки факултет, Универзитет у Београду, ужа научна област *Савремени српски језик*, члан Комисије

Др Јелена Петковић, доцент, Филолошко-уметнички факултет, Универзитет у Крагујевцу, ужа научна област *Савремени српски језик*, члан Комисије

